

bertil — at vel ikke selve Indførelsen af Rægmændene i Straffeprocessen, men den Form, hvorunder Rægmændenes Deltagelse i Dommervirksomheden har gestaltet sig og ordnet sig gennem den saakaldte Juryinstitution, er i højeste Grad uheldig og er i den Grad i Strid med selve Formaalet for Strafferetspleien, at det har forbausset mig, at man stadig væk bliver ved at virke derfor. Det er jo nu Noget, som er almindelig erkjendt, at Dommen over Juryinstitutionen maa afhænge af, hvorvidt og i hvilket Omfang den fyldestgjør det Formaal at tilvejebringe den bedste mulige Strafferetspleie, af dens Egne til at frembringe det mest retfærdige Resultat. Derom tror jeg nu, at Alle ere enige. I tidligere Dage, i vore unge Dage, dengang Grundloven blev givet, var det tilbørlig andre Synspunkter, man bragte frem; da fremhævede man Rævingeinstitutionens overordentlige Betydning, som virkende fra Folkeopdragelsen, Folkeudviklingen og Udviklingen af Folkets Retssbevidsthed. Det var det, som det ærede Medlem for Sorø Amts 1ste Valgkreds (Zahle) udtalte sig imod; han havde jo i Særdeleshed det imod at fremhæve den folkeopdragende Betydning, at han mente, at det vilde være, ligesom om man vilde antyde, at Folket var uopdraget. Det er imidlertid ikke den Side af Sagen, som i Særdeleshed er den, der gjør, at alvorlige Mænd have studt dette Hensyn tilside i den nyere Tid; men det, der har bevirket dette, er jo det, at det maa være klart for Alle, at en saadan Institutions Betydning ikke kan maales efter, hvormeget den kan udrette til at fremme andre Formaal. Derom det maatte kunne siges om Rævingeinstitutionen, at den vil virke enten imod den Sigtedes Retstarv ved at virke til en urigtig Domsfaldelse, eller imod Samfundets Færd ved at virke til en urigtig Frisindelse, vilde aldrig den Omstændighed, at den kunde have nok saa stor folkeopdragende Indflydelse, kunne frelse den fra Forkastelse. Derom tror jeg, Alle nu ere enige, at man ikke kan betragte et saadant Formaal som Retfærdighedens Udøvelse som et blot Middel til andre Formaalets Fremme. Og ikke mindre tror jeg, at man nu omtrent er kommen bort fra det, som ogsaa i hine Dage ansaas for at være Rævingeinstitutionens store Fortrin, som hvilket det staaer udtrykkelig betegnet i Grundlovsudvalgets Betænkning, nemlig, at det var et Værn for Folkefriheden. Dette, at det var et Værn for Folkefriheden, er jo Noget, som ganske vist har haft sin historiske Begrundelse og sin historiske Betydning, det kan ikke negtes. Det har tjent dertil i Tider, da Kampen stod mellem Kongemagten og Folket, men hvad der passerede dengang under Forhold, hvor Kongemagten havde absolutistisk Herredømme, eller hvor ialtfald Folke- magten kæmpede sig frem under en Kamp med en Kongemagt, der kun veg Skridt for Skridt

tilbage, passer aabenbart slet ikke nu paa konstitutionelle Forhold i et konstitutionelt Land. Nu stiller det sig ikke mere paa den naive Maade, at det er Kampen mellem Kongemagten paa den ene Side og hele Folket paa den anden Side, der udtrykker sig i de politiske Processer, thi det var dem, man i Særdeleshed tænkte paa. Nu vilde jo disse Kampe i Almindelighed fremtræde som en Kamp mellem de forskellige politiske Partier, og det, som de politiske Processer nu i Almindelighed ere en Afspejling af, er en Kamp mellem disse politiske Partier. Jeg tror nok, at de fleste vilde erkjende, at under saadanne Forhold vil der ligge, jeg vil ikke sige den samme, men en langt større Betydning i at blive dømt af retslærde Dommere, end at blive dømt af fine Medborgere. Jeg vil naturligvis slet ikke paasta en saadan Extravagance som den, at de retslærde Dommere skulde være utilgængelige for politisk Indflydelse eller deslige, men jeg paastaar, at der er en langt større Sandsynlighed for, at de Mænd, der stadig ere vante til at afgjøre foreliggende Sager paa en vis skematisk Maade — Noget, man jo lægger dem saameget til Laft — eller opgjøre dem som et Regnestykke, ogsaa under saadanne Forhold vilde i langt højere Grad have Egne til ved deres Dom at modstaa Politikkens Indflydelse, som kan forvirre Afgjørelsen af Sagerne, end de Folk, der en enkelt Gang i Ny og Næ kaldes til at dømme over politiske Modstandere, som det jo ofte kan være, thi det beror jo paa en Tilfældighed, om det er politiske Venner eller politiske Modstandere, de skulle dømme over. Det tror jeg nok, man maa kunne sige. Det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds mente retignok, at selv i en politisk bevæget Tid, hvor man maatte antage ligesom en Feberfyge tilstede, var det altid bedre at blive dømt af fine Medborgere; men jeg tror dog ikke ret, at man kan sige det, thi det er jo tilfældigt, om Feberfygen hos de Andre, som skulle dømme mig, gaar i samme Retning som min Feberfyge eller i den modsatte Retning. Disse Hensyn ere altsaa de, som man nu ikke længere fremdrager, dette Forhold erkjender man fuldkommen; dem fremdrager man ikke som talende for Rævingeinstitutionen. Man erkjender nu, at denne bør bedømmes efter, om den yder den bedste Betydning for Retfærdighedens Haandhævelse. I den Henseende er der jo forøvrigt slet et gladeligt Fremskridt i Tidens Løb, thi det, som i gamle Dage var en Trossætning, at Rævingerne vare overmaade meget dygtigere end de retslærde Dommere til at afgjøre, hvad man mente, man alene kunde overlade til dem, nemlig den faktiske Side af Sagen, er Noget, som Ingen mere tror paa. Dette, at Kundskab, Studium og den daglige Uddannelse i Praxis skulde have den Virkning, ikke blot ikke at tilføre Sjælen nogen forøget Dygtighed, men endog skulde bevirke, at Sjælen derved skulde miste den, som den